

ВОЙНА В СВЯТОЙ ЗЕМЛЕ

Ситуация трудная. Израиль в состоянии войны. Чем же мы можем помочь? Как справиться со страхом? И почему в это время так деструктивно отзываться о наших еврейских соплеменниках негативно?

Еврейское озарение

Знакомство с учением Ребе

Берешит

לעילוי נשמת אמנו וזקנתנו
האשה החשובה מצויינת במדותיה
בעלת מסירות נפש

מת דבורה ע"ה גרינברג

בת הרה"ח ר' אהרון מענדל

נפטרה אור ליום ג' - כ"א מנחם אב תשפ"ג

В память о нашей маме и бабушке

Дворе Гринберг

Дочери раввина Аарона Мендела Хазана

*Она жертвовала собой ради еврейства
Покинула этот мир 21 менахем ава 5783*

For sponsorship opportunities, email jewishinsights@shluchim.org

Published and Copyright 2022 by

Shluchim Office International

816 Eastern Parkway, Brooklyn, NY 11213

718.221.0500

5784 - 2023

Founded in 2008 in memory of Rabbi Gabi and Rivky Holtzberg OB" M
Shluchim of the Rebbe to Mumbai India

А. Думай хорошо – будет хорошо!

Первоисточник 1 Беседа, Шавуот 1934 г.

Ликутей дибурим («Собрание высказываний»), т. 1-2, стр. 228

В ешиве «Томхей Тмимим» в Любавичах был машпия («наставник») по имени Михоэль. Старшие хасиды еще помнят, кем был раввин Михоэль.

В молодости один из его детей сильно заболел. Врачи отчаялись его лечить, заявив, что ничего уже не сделать. Р. Михоэль пошел к хасидам и рассказал им о ситуации. Они стали всячески подбадривать его, чтоб он не пал духом: Б-г точно смилуется, но нужно немедленно ехать в Любавичи.

Р. Михоэль горько плакал. Он очень хотел отправиться к Ребе, но врачи говорили, что осталось всего несколько часов – какой же смысл ехать?

Один из хасидов возмутился: «Талмуд говорит, что ни в коем случае нельзя терять надежду на милость Б-га! И ангелы-заступники наверняка убедят Б-га отложить исполнение решения до твоего возвращения от Ребе».

Один из хасидов, портной, друг р. Михоэля, присоединился к нему в путешествии в Любавичи. По пути было несколько дешевых оказий, так что весь путь пешком идти не пришлось. Прибыв в Любавичи, р. Михоэль сумел сразу же договориться о встрече с Ребе. «Придя к Ребе, — вспоминал он, — я дал ему пан (записку с просьбой) за моего ребенка, и в этот момент мне в голову пришла мысль: “Кто знает, что происходит с моим сыном? Врачи ведь дали ему всего несколько часов!” И я тотчас расплакался...»

בישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש, היה אחד המשפיעים – הרב הקסיד ר' מיכאל נשמתו עדין. זקני תלמידי התמימים שיחיו זוכרים מי היה ר' מיכאל

בהיותו אברה, חלה אצלו קשות, לא עלינו, אחד מילדיו. הרופאים התאשו מחייו, ואמרו שאין להם מה לעשות. ר' מיכאל הלך אל חברת הקסידים וספר על מצבו המר. הקסידים הזקנו אותו שלא פל ברוחו, השם יתברך בנדאי ירחם, אלא ששעליו ללכת מיד לליובאוויטש

ר' מיכאל פרץ בככי מר: הוא מאוד היה רוצה ללכת אל הרבי, אך הרופאים הרי אומרים שמדבר בשעות רחמנא לצלן, ולשם מה ילך?

אחד מזקני הקסידים התרעם עליו קשות, באמרו: "הגמרא אומרת אל ימנע אדם עצמו מן הרחמים. ובנדאי יפעלו מליצי הישר אצל ה' יתברך לחכות בהחלטה עד שהוא יבוא אל הרבי"

אחד מאברכי הקסידים, בעל מלאכה חיט וחרבו של ר' מיכאל, הצטרף להליכתו של ר' מיכאל לליובאוויטש. בדרך הזדמן להם כמה פעמים נסיעות זולות, כך שלא הצטרכו ללכת כל הדרך רגלי. כבואם לליובאוויטש, הצליח ר' מיכאל להתקבל מיד ביחידות.

כשנכנסתי אל הרבי – ספר ר' מיכאל – ומסרתי את פדיון הנפש עבור הילד, עבר בי בשעת מעשה הרעיון, 'מי יודע מה נעשה עם הילד? הרופאים הרי אמרו שזו שאלה של שעות! ופרצתי בככי מר..

«Ребе прочитал записку и сказал: «Не плачь, думай хорошо – будет хорошо! Не ропщи, ты еще побываешь на бар-мицве своих внуков!»

«В трудный час, когда было тяжело в воспитании детей, – говорил р. Михоэль, – я вспоминал то, что Ребе говорил на той встрече, и мне становилось легче на сердце».

Ребе

На многие вопросы тесть 7-го Ребе отвечал высказыванием Ребе Цемах-Цедека: «Думай хорошо – будет хорошо».

Есть люди, ищущие источники к любому утверждению, в том числе и к этому. На самом деле, это высказывание берет свое начало в Зоаре, который учит, что радость, испытываемая человеком внизу, отзывается вверх.

Первоисточник 2 Зоар, Тецаве, стр. 184б

Высший мир «влияет» на низший мир пропорционально его (человека) состоянию. Если он пребывает внизу в состоянии радушия, то сверху излучается то же самое. Если же он в печали, ему воздают то же «мерой».

הַרְבֵּי קָרָא אֶת הַפֶּתַק וְאָמַר לִי, "אַל תִּבְכֶּה, הַשׁוֹב טוֹב וְיִהְיֶה טוֹב! אַל נָא תִזְעַק, עוֹד תִּהְיֶה בְּבָרֵי הַמִּצְוָה שֶׁל הַנְּכָדִים!"

"בְּכָל שְׁעָה קִשָּׁה", אָמַר ר' מִיכָאֵל – וּבְבִיתוֹ סָבְלוּ מִצַּעַר גִּידוּל בְּנִים – "הֵייתִי מְצִיר לְעֶצְמִי אֶת פְּנֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַרְבֵּי, וּמְלוֹת הַיְיְחִידוֹת הָאֲמֹרוֹת, וְנִהְיֶה לִי טוֹב עַל הַלֵּב"

יש פתגם "חשוב טוב - יהיה טוב", וכן היה כבוד קדושת מורי וחמי עונה לכמה וכמה שאלות, וכידוע הסיפור עם אדמו"ר הצמח צדק בזה.

והנה ישנם כאלו שרוצים בכל ענין לדעת מקור לזה, הנה באמת יש לזה מקור מזוהר מפורש: "כגוונא כו' חדווא דלמעלה" היינו שלפי אופן השמחה של האדם למטה הנה לפי אופן זה הוא למעלה.

וְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לֹא נוֹתֵן לוֹ (לְעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן), אֲלָא כְּמוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד. אִם הוּא קָיָם בְּהֶאֱרַת פְּנִים מְלֻמָּטָה, כְּמוֹ כֵּן מְאִירִים לוֹ מְלֻמְעָלָה. וְאִם הוּא עוֹמֵד בְּעֶצְבוֹת, נוֹתְנִים לוֹ 'דִּין' כְּנֶגְדּוֹ

Первоисточник 3 Игрот Кодеш, Цемах-Цедек, стр. 324 и далее

Слышал я из уст моего святого деда, в Пьене (ныне Пены): «Магид так объяснял стих "...и над образом этого престола – образ, подобный человеку, на нем сверху": ту меру, которую показывает человек внизу, показывают ему сверху».

Поэтому он запрещал мне петь нигуны (напевы), наводящие грусть. А я, когда молился маарив (вечернюю молитву) до его кончины, напевал такие нигуны. И он дожидался, пока я закончу молитву, и говорил мне об этом.

Как не боятся?

Есть страхи, которые человек вызывает самостоятельно и которые у него есть выбор и возможность предотвратить. Доказательством тому является запрет Торы бояться во время войны, как сказано в стихе: «И пусть не смягчается сердце ваше». Удивительно, на первый взгляд. А что, если человек все же боится при виде сцен войны? Известно, что все заповеди касаются того, что человек в состоянии сделать или воздержаться от того, чтобы сделать.

כְּמוֹ שֶׁשָׁמַעְתִּי מִפֶּה קְדוֹשׁ שֶׁל כְּבוֹד אֲדוֹנֵי
זְקֵנֵי מוֹרֵי וְרַבֵּי זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה נִשְׁמָתוֹ
עֲדָן, בְּפִייעֵנָא, שֶׁאָמַר בְּזֶה הַלְשׁוֹן: אֲשֶׁר
כָּךְ הָיָה הָרַב הַמַּגִּיד אֹמֵר עַל הַפְּסוּק
"וְעַל דַּמּוֹת הַכֶּסֶא דְּמּוֹת כְּמִרְאָה אֲדָם
עָלְיוֹ מְלַמְעֵלָה כּוּ" שֶׁכְּפִי הַמְּדָה שֶׁאֲדָם
מִרְאָה מְלַמְטָה – מְרַאֵין לוֹ מְלַמְעֵלָה

וְלִכֵּן מְנַע אוֹתִי מִלְשׁוֹרֵר נִגּוֹן שֵׁישׁ בּו
מְרָה שְׁחֵרָה, כִּי הִתְפַּלְלֵתִי הַמְעַרֵיב שְׁקִנְדָּם
מִיָּתוֹ בְּנִגּוֹן שֵׁישׁ בּו מְרָה שְׁחֵרָה, וְהִמְתִּין
לִי עַד שֶׁסִּימַמְתִּי אֶת הַתְּפִלָּה וְאָמַר לִי זֹאת

...יש גם כן פחד שֶׁהָאָדָם גּוֹרֵם לְעַצְמוֹ,
וְהַבְּחִירָה וְרִשּׁוֹת נְתוּנָה לוֹ לְמַנַּע עַצְמוֹ
מִמְּנוֹ. וְרַאֲיָה בְּרוּרָה בְּזֶה הוּא, מֵאֲשֶׁר
נִצְטוּנֵנוּ בְּלֵא, שֶׁלֹּא לְעַרְץ וְלַפְחָד
בְּמִלְחָמָה, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב: "אֵל יִרְךָ לְבַבְכֶם".
וְלִכְאוּרָה זֶה פְּלֵאִי, וּמָה יַעֲשֶׂה אִם מְכַל
מְקוּם, לְבוֹ הוּמָה עָלְיוֹ וּמְפַחַד, בְּרֵאוֹתוֹ
דְּמִי מְלַחְמָה?! וְיָדוּעַ שֶׁכָּל הַמְצוֹת
אֵינָן אֶלָּא בְּדָבָר שֵׁישׁ לְאָדָם בְּחִירָה
עַל זֶה לְעִשׂוֹתוֹ, אוֹ לְמַנַּע מְלַעֲשׂוֹת!

Не думать и не говорить о

страхе У человека есть три одеяния души: мысль, речь и действие. И это наши основные модели поведения. У нас есть свобода мыслить, говорить и действовать так, как мы хотим. Даже если сердце боится, можно от этого отвлечь свои мысли, слова и действия. Главное – не заикливаться на этом, а наоборот. «И пусть не смягчается сердце ваше»: то есть не сосредотачивайтесь на страхе. Тот же, кто навлекает на себя страх, нарушает запрет. Когда не фокусируешься на нем, страх сам собой отступает. Страх сразу будто засыпает и перестает ощущаться телом. А со временем и вовсе исчезает, перестав докучать мыслям в голове.

Подумайте о том, что несет счастье

Важный аспект отвлеченности – фокусирование на других вопросах, пусть даже житейских, нужных и приносящих счастье, а также на изучении Торы, на организации ежедневных занятий, особенно с партнером по учебе. Так в практическом еврейском законе, так и в сокровенной части Торы, а также Священного Писания.

Не следует также говорить о том, что печалит. Наоборот – транслируйте радость, будто вы ей наполнены. Даже если сейчас вы этого не чувствуете, в конечном итоге вы станете счастливым. Причина такова: действия, которые человек совершает, оставляют неизгладимый след на сердце. Как пишет Маймонид: «Пусть он (человек) совершает действия, повторяет их второй и третий раз согласно избранному пути... и утвердятся эти качества в его душе». Утвердятся, и тогда Г-сподь изольет на него свыше радость и счастье.

אך הענינו, שיש לכל אדם שלש לבושי הנפש – מחשבה דבור ומעשה, והם עקר בהנהגת האדם, ובהם הבחירה ורשות נתונה לחשב ולדבר ולעשות כרצונו במוחו. ואף אם מפחד בלבו, יוכל לסלק המחשבה דבור ומעשה, והעקר שלא לחשב ולדבר מזה כלל, אלא לצד ההפוך כנ"ל. ועל זה נצטוונו "אל ירף לכתכם", כלומר: לא תחשבו בענין הפחד² וכל המבהיל עצמו ומחשב מחשבות כו', עובר בלא תעשה. ומיד שלא יחשב בזה כלל, ממילא יתבטל גם הפחד שבלב. ועל כל פנים, מיד יהיה הפחד כאלו הוא ישן ואינו נרגש בגוף. ובמשך ימים אחדים יתבטל לגמרי, עד שלא יפלו במוחו כלל, אפלו דרך מחשבות זרות.

אך עקר הסס הדעת והמחשבה הוא על ידי שישמר מחשבתו להלבישה בענינים אחרים, דהינו אפלו בענינים של העולם הזה הנצרכים ומשמחים, ובתורת ה' המשמחים לב, דבר יום ביום בקביעות עתים לתורה, ובפרט עם עוד אחד. הן בנגלה כמו בארח חיים, הלכות ברכות השחר, וקריאת שמע ותפלה, וכדומה, ובפנימיות התורה בכתבים וכדומה.

וגם עוד זאת שלא לדבר בענינים של מרה שחרה חס ושלום, רק אדרבה להראות בעצמו תמיד תנועות משמחות, כאלו הוא מלא שמחה בלבו, אף על פי שאין בלבו כן בשעת מעשה, וסופו להיות כן. והטעם בזה הוא: כי לפי המעשים והפעלות אשר האדם עושה, נקבע אחר כך בלבו. וכמו שכתב הרמב"ם סוף פרק א' מהלכות דעות, וזה לשונו: "יעשה וישנה וישלש במעשיו שעשה על פי הדעת כו' ויקבעו המדות בנפשו". ואז יקבעו וככה יערה ה' רוח ממרום בשמחה ובטוב לבב

Б. Источник из Танаха

Ребе

Однако поскольку Зоар не служит источником для выведения законов, доказательство следует искать в открытой части Торы.

Первоисточник 4 Шмот 2:11-15

Страх Моисея

И было, в те дни: и вырос Моше, и вышел к братьям своим, и увидел их тяжкие труды (повинности), и увидел, что египтянин избивает еврея из его братьев.

И оглянулся он по сторонам, и увидел, что нет никого, и порашил египтянина, и спрятал его в песке.

Rashi

«избивает еврея»: избивает и преследует его. Это был муж Шломит бат Диври, на которую тот положил глаз. Ночью он поднял его и вывел из дома. А сам вернулся, вошел и возлег с его женой, думавшей, что это ее муж. Муж вернулся и понял, что произошло. А когда египтянин увидел, что тот все понял, то весь день бил и преследовал его (чтобы убить).

И вышел он на другой день, и вот два евреев спорят, и сказал он неправому: Зачем тебе бить ближнего твоего?

И сказал тот: Кто поставил тебя мужем, повелителем и судьей над нами? Не замышляешь ли ты убить меня, как убил египтянина? И испугался Моше, и сказал: Истинно, стало известным это.

אמנם בהיות אשר אין פוסקים הלכה מהזהר, הנה יש לזה ראייה גם כן מנגלה, ובפרשה זו.

ויהי בימים ההם, ויגדל משה, ויצא אל אחיו וירא בסבלתם, וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו

ויפן פה וכה וירא כי אין איש, ויד את המצרי ויטמנהו בחול

מכה איש עברי. מלקהו ורודהו. ובעלה של שלומית בת דברי היה ונתן עיניו בה, וכלילה העמידו והוציאו מביתו, והוא חזר ונכנס לבית וקא על אשתו, כסבורה שהוא בעלה, וחזר האיש לביתו והרגיש בדבר, וכשראה אותו מצרי שהרגיש בדבר, היה מכהו ורודהו כל היום

ויצא ביום השני, והנה שני אנשים עברים נצים, ויאמר לרשע: למה תכה רעה

ויאמר: מי שמך לאיש שר ושפט עלינו? הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי?! וירא משה, ויאמר: אכן נודע הדבר.

И услышал Паро об этом, и вознамерился убить Моше, и бежал Моше от Паро, и остановился в земле Мидьян, и сел у колодца.

וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה אֶת הַדְּבָר הַזֶּה, וַיִּבְקֹשׁ לְהַרְגַּ אֶת מֹשֶׁה. וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַרְעֹה, וַיָּשָׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר

Раши

«и испугался Моше»: буквально. Мидраш: настолько переживал из-за того, что увидел в народе Израиля нечестивцев-доносчиков, что боялся, что они не достойны Избавления.

«истинно, стало известным это»: буквально. Мидраш: теперь мне стало известным, что было странным. Чем нагрешил народ Израиля из всех 70 народов, чтобы их гнали на бесполезную работу? Но я вижу, что они этого заслуживали.

וַיִּירָא מֹשֶׁה. כְּפִשׁוּטוֹ. וּמִדְרָשׁוֹ: דָּאָג לֹא עַל שְׂרָאָה בְּיִשְׂרָאֵל רְשָׁעִים דְּלְטוּרִין, אָמַר, מַעֲתָה שְׁמָא אֵינָם רְאוּיִין לְהִגָּאֵל

אָכֵן נוֹדַע הַדְּבָר. כְּמִשְׁמַעוֹ. וּמִדְרָשׁוֹ: נוֹדַע לִי הַדְּבָר שְׁהִיִּיתִי תְּמַה עָלָיו, מָה חָטְאוּ יִשְׂרָאֵל מִכָּל שְׂבָעִים אַמּוֹת לְהִיִּיתׁ נְרָדִים בְּעִבּוּדַת פְּרָה, אָכֵל רוּאָה אֲנִי שְׁהֵם רְאוּיִים לְכָךְ

Ребе

В чем проблема?

Удивляет то, зачем Раши использует в своем комментарии слово «буквально»? Ведь все само собой понятно даже начинающему ученику. Ведь накануне, прежде чем убить египтянина, «оглянулся он по сторонам, и увидел, что нет никого, и поразил египтянина, и спрятал его в песке». Совершенно очевидно, что теперь, когда ему стало понятно, что все знают, он испугался и сказал: «Истинно, стало известным это». Тогда что же здесь пытается объяснить Раши?

והנה לכאורה תמוה, למה צריך רש"י לפרש - "כפשוטו"? הרי זה דבר המובן בדרך ממילא, אשר גם ילד ב'חדר' יבין מדוע ירא משה. כי הרי אתמול כשהרג את המצרי הנה "ויפן כה וכה וירא כי אין איש כו", ואז דוקא הרג את המצרי, וגם הטמינו בחול. ואם כן, הרי מובן ופשוט שעכשיו כשנודע לו אשר כבר יודעים מזה, הנה מובן שלכן היה ירא, ואמר "אכן נודע הדבר", ומה בא רש"י כאן לפרש?

Причина страха Моше

Здесь Раши отвечает на другой вопрос. Комментаторы Писания объясняют, что причина, по которой Моше бежал из Египта, заключалась в том, что фараон услышал «об этом и вознамерился убить» его. Но почему в таком случае когда об убийстве стало известно, это не заставило Моше бежать?

Поскольку главная причина, по которой Моше бежал – это страх перед фараоном. И он бы убежал даже в том случае, если бы о том знал лишь фараон, а не все общество. И наоборот – если бы фараон не знал, то даже знай об этом все общество, Моше не убежал бы. Его бегство произошло лишь из-за фараона. Почему тогда Тора считает необходимым сообщить, что Моше испугался, узнав, что весть об убийстве стала достоянием общества?

Если бы Моше не боялся, всего бы этого не произошло...

Ответ заключается в том, что, если бы Моше не боялся, всего бы этого не произошло, и фараон никогда не узнал бы. «Думай хорошо – будет хорошо». Моше следовало быть уверенным, что ни один еврей не донесет о нем, слухи не разойдутся и фараон не узнает.

והביאור בזה: רש"י בא לתרץ כאן קושי אחר. כי הרי פשטני המקרא לומדים שמכיון אשר "וישמע פרעה ויבקש להרג את משה" הנה לכן "ויברח משה מפני פרעה וגו'". ואם כן, הרי לפי זה יוקשה, מה נוגע לכתוב בתורה "ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר כו'", הרי זה לא פעל כלום שבשביל זה היה מוכרח לברוח?

כי הרי עיקר הטעם שמשה ברח היה מפני שהיה ירא מפרעה, וגם לולי נודע הדבר ורק פרעה בעצמו היה יודע מזה, הנה גם אז היה משה בורח! ועל דרך זה להיפך: אם פרעה לא היה יודע מזה, הגם שהסיפור נודע לאחרים, הנה אז הוא לא היה בורח, כי עיקר בריחתו היה רק מחמת פרעה. ואם כן, מה נוגע כאן בפשוטו של מקרא בסיפור המעשה, הענין של "ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר"?

והרי על כרחך צריך לומר, שהפירוש בזה הוא כנ"ל: "חשוב טוב - יהיה טוב". כי אם לא היה משה ירא, לא היה מתרחש - "וישמע פרעה", משום ש"חשוב טוב - יהיה טוב". היה לו למשה להיות בביטחון שיהודי לא ילשין על משה בינו שהרג כו', והיה צריך לחשוב אשר שום איש לא ידע מזה, ואז לא היה מתרחש "וישמע פרעה"...

Сила речи

Первоисточник 5 Талмуд, Арахин, 15б

В Земле Израиле ее называли «Словом трех», что означало, что злословие убивает троих: рассказчика, слушателя и того, о ком рассказывают.

בְּאַרְץ־יִשְׂרָאֵל הָיוּ אוֹמְרִים לְשׁוֹן שְׁלִישִׁי – כְּלוֹמֵר, לְשׁוֹן הָרַע, הוֹרֵג שְׁלוֹשָׁה: הוֹרֵג לְמַסְפְּרוֹ, וְלְמַקְבְּלוֹ, וְלַזֶּה שְׂאוֹמְרִים עָלָיו

Первоисточник 6 Ликутей Сихот, т. 27, Эмор А.

Понятно, как злословие влияет на говорящего и слушающего – ведь оба участвуют в совершении греха, настолько тяжкого, что мудрецы уподобляют его идолопоклонству, прелюбодеянию и убийству вместе взятым. Однако в чем повинен человек, о которого обсуждают? Он ведь не участвовал в совершении греха, почему он страдает?

Объяснение таково: речь делает скрытое (т.е. мысль) явным.

Таким образом, говоря плохо о другом, мы превращаем зло в явь и можем навредить тому, о ком идет речь. Если бы об этом не говорили, возможно, зло осталось бы скрытым и не имело бы негативных последствий.

וְהָרִי לְכַאוֹרָה: מוֹבֵן שְׁלִשׁוֹן הָרַע פּוֹגַעַת בְּמַסְפְּרוֹ וּבְשׁוֹמְעוֹ, בִּיּוֹן שְׁשִׁנְיָהֶם מִשְׁתַּתְּפִים בְּעַבְרָה, וּבְעַבְרָה חֲמוּרָה כָּל כָּךְ, אֲשֶׁר חִז"ל³ מְשׁוּיִם אֹתָהּ לְחֻמְרָה שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיזוֹת וְשִׁפְיֻכוֹת דָּמִים בְּיַחַד. אֵךְ מִדּוּעַ אֲשֶׁם הָאָדָם שֶׁעָלָיו מְדַבְּרִים? הָרִי הוּא לֹא הַשְׁתַּתֵּף בְּעַבְרָה, וּמִדּוּעַ עָלָיו לְסַבֵּל?

הַהֶסְבֵּר לְכָךְ הוּא: הַדְּבֹר מְבַטֵּא בְּגִלּוּי עֲנִין שֶׁהָיָה בְּהַעֲלָם (מַחְשָׁבָה)

וּלְפִיכֵן, כְּאֲשֶׁר מְדַבְּרִים רְעוּת⁴ עַל הַזּוּלָת, מְבִיאִים אֶת הָרַע לְיַדֵּי גְלוּי, וְעוֹלָיִם לְהַזִּיק לְמַדְבְּרֵי⁵. אִילוּ לֹא הָיוּ מְדַבְּרִים עַל כֵּן – יִתְכַּן שֶׁהָרַע הָיָה נִשְׁאָר פְּהֻעֵלִם וְלֹא הָיָה מְבִיא לְתוֹצְאוֹת הַשְּׁלִילִיּוֹת

Ребе

Проблема в сказанном...

Проблема усугублялась еще и тем, что Моше выражал свой страх словесно, а не оставлял его в мыслях.

ובפרט שזה התבטא גם בדיבור - אשר "ויאמר משה אכן נודע הדבר". זה לא נשאר רק במחשבה בלבד, אלא בא גם כן בדיבור.

5. "וע"ד לעולם אל יפתח אדם פיו לשון" (כתובות ה, ב ובחדא"ג מהרש"א שם). וראה שו"ע אדה"ז ח"מ הל' שמירת גוף כ"ו סי"ב. ולהעיר מזה"ב רסד, סע"ב ואילך. היום יום כט תשרי.

ערכין ט"ו ב, רמב"ם הלכות דעות פ"ו ה"ג.
4. כידוע דלה"ר (משא"כ - מוציא שם רע) - הוא בדבר אמת (רמב"ם שם ה"ב. שו"ע אדה"ז האו"ח סקנ"ו סי"י (וש"ג).

В Айом-йом цитируется высказывание Баал Шем Това на эту тему. Талмуд говорит, что злословие убивает троих: рассказчика, слушателя и того, о ком рассказывают. Понятно, почему от этого должен пострадать рассказчик и слушатель – они могли бы не участвовать в злословии. Но почему это должно иметь негативное влияние на человека, которого обсуждают? Он же не играет никакой роли в злословии.

Баал Шем Тов объясняет, что когда негативные аспекты жизни человека обсуждаются в устной форме, это выводит их на передний план, и их больше нельзя игнорировать. Вот почему злословие влияет и на обсуждаемого, ведь это выявляет его отрицательные стороны.

Аналогично и в нашем случае. Если бы страх Моше ограничился только его мыслями, то фараон не узнал бы о содеянном. Но поскольку Моше обозначил свой страх словесно, в конечном итоге весть достигла ушей фараона.

Этому учит нас Раши словом «буквально». Моше следовало мыслить позитивно, и это сработало бы. Но он не сделал этого и даже выразил свой страх словесно, в результате чего фараон все узнал.

וכמבואר ב'היום יום' פתגם הבעל שם טוב אודות לשון הרע, שזהו ענין שהורג שלשה - המדבר, השומע, והמדובר. ולכאורה צריך להבין: בשלמא על המדבר והשומע, מובן מדוע זה פועל עליהם, מכיון שהיה בידם שלא לדבר ולא לשמוע. אך האיך זה פועל על המדובר? הרי לא היה בידיו לעשות כלום! מה הוא כבר יכל לעשות?

ומבואר בזה, אשר כל זמן שהרע של הזולת לא בא עדיין בדיבור של השני, הנה אז אין הרע בגילוי עדיין... אמנם כשבא כבר בדיבור של שני, זה מוציא את הרע בגילוי... וזהו ההסבר לכך שלשון הרע הורגת שלשה - כי זה פועל גם כן על המדובר.

ועל דרך זה בנוגע לעניינינו: אם 'ויירא משה' היה מתרחש רק במחשבתו של משה, הנה אזי לא היה קורה "וישמע פרעה"... (כיצד ידע פרעה מה שמתרוצץ במחשבתו של משה רבינו?). אמנם כשויאמר - היינו שבא בדיבור בגלוי - הנה זה פעל שוישמע פרעה כו'.

וזה מפרש רש"י בפשוטו. היינו שמשה היה ירא כפשוטו. אף שבאמת היה צריך להיות "חשוב טוב - יהיה טוב", לפועל הוא לא חשב טוב, וזה התבטא גם בדיבור "ויאמר אכן נודע הדבר כו'", וכל זה פעל ש"וישמע פרעה".

В. ВЫВОД

Ребе

Эффект позитивного мышления

Урок, который мы можем извлечь из этой истории: наша душа сошла в этот мир и сталкивается с различными препятствиями на пути соблюдения Торы и заповедей. Не надо думать, что у нас не хватает сил преодолеть эти трудности, надо думать хорошо, и будет хорошо! Мы должны быть уверены, что у нас есть все, чтобы преодолеть препятствия, и тогда мы сможем это сделать! Когда мы думаем хорошо, это работает.

וההוראה בזה היא: הנשמה ירדה למטה, ובעולם הזה ישנם כמה וכמה מניעות על קיום התורה והמצוות. הנה, אל לו לחשוב שלא יוכל להתגבר על המניעות כו', אלא עליו לחשוב טוב ואז יהיה טוב! צריכים לחשוב אשר בודאי יוכל לעשות זה ויש לו את הכח לזה, וזה יפעל! מכיון שכאשר "חושבים טוב - אכן יהיה טוב".

Первоисточник 7 Ваикра раба, 35:5

Благодаря четырем вещам народ Израиля был освобожден из Египта: 1. они не изменили своих имен; 2. своего языка; 3. они не занимались злословием; 4. никто из них не был замечен в распущенности.

Они не изменили своих имен: Реувен и Шимон сошли в Египет – Реувен и Шимон покинули Египет. Йеуду не звали Руффа, а Реувена не звали Лолиани; Йосефа не звали Листиесом, а Биньямина не звали Александрием.

בְּשִׁבִיל אֲרֵבֶּעָה דְּבָרִים נִגְאָלוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: 1. שֶׁלֹּא שָׁנּוּ אֶת שְׁמֵם 2. וְאֶת לְשׁוֹנָם 3. וְלֹא אָמְרוּ לְשׁוֹן הָרָע, 4. וְלֹא נִמְצָא בֵּינֵיהֶם אֶחָד מִהֶן פְּרוֹץ בְּעֲרוּהָ.

לֹא שָׁנּוּ אֶת שְׁמֵן: רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יָרְדוּ, רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן עָלוּ, לֹא הָיוּ קוֹרִין לַיהוּדָה רוּפָא, וְלֹא לְרְאוּבֵן לוּלִיאָנִי, וְלֹא לְיוֹסֵף לִיסְטִיס, וְלֹא לְבִנְיָמִין אֶלְכְּסַנְדְּרִי.

Ребе

Дополнительный урок

Мидраш толкует слова «и вот имена» так: «Они сошли в Египет как Реувен и Шимон, и вышли как Реувен и Шимон». В Мидраше делается акцент на том, что они покинули Египет, сохранив свои имена, но зачем там упоминается тот факт, что они пришли в эту страну с именем Реувен и Шимон?

Как только «они сошли в Египет как Реувен и Шимон», им сразу стало ясно, что они «выйдут как Реувен и Шимон». Т.е., оказавшись в Изгнании, следует быть полностью уверенными, что выйдешь целым, что для этого есть силы. Когда Б-г отправляет нас в Изгнание, мы знаем, что у нас есть эта сила, потому что если бы ее не было, нас бы не отправили. У нас определенно есть возможность победить Изгнание! И ни один еврей не останется позади, когда Машиах придет и принесет всем нам, молодым и старым, подлинное и окончательное Избавление! Вскоре, в наше время!

משיחת שבת פרשת שמות ה'תשכ"ו
בלתי מוגה
שיחות קודש, התשכ"ג, עמוד 150 ואילך

מבואר במדרש על 'ואלה שמות' ש'ראובן ושמעון ירדו - וראובן ושמעון עלו'. ולכאורה תמוה: מה החידוש כאן ש'ראובן ושמעון ירדו? הרי ההדגשה היא על כך ש'ראובן ושמעון עלו! ואם כן, המדרש היה צריך להדגיש זאת על היציאה ממצרים ולא על הירידה למצרים.

והביאור בזה הוא כנ"ל: מיד כאשר 'ראובן ושמעון ירדו' הנה מיד הם ידעו ש'ראובן ושמעון עלו'. היינו: מיד כשיורד לגלות הנה כבר הוא צריך לדעת ש'ראובן ושמעון עלו' - היינו שיש לו נתינת כח שיוכל לצאת מהגלות. וכאשר הקב"ה שולח יהודי לגלות, יודע היהודי שיש לו את הכח לכך, כי באם לא היה לו את הכח לזה - לא היו שולחים אותו! ולכן הנה בוודאי יש לו כח על זה, והרי לפועל יהיה "כי לא ידח ממנו נדח", בביאת משיח צדקינו, "בנערינו ובזקנינו" עד ש"לא תשאר פרסה", בגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש.

Г. Война Судного дня

Ребе

Фарбренген (хасидское застолье) во время войны?

Прежде всего, мы должны ответить на вопрос: как мы можем проводить фарбренген, пока евреи находятся в состоянии войны?

Раввин Леви-Ицхак из Бердичева пишет: Баал Шем Тов всегда учил, что стих «Б-г — твоя тень» означает, что Б-г действует как наша тень, как бы вторя нашим действиям. То, как мы себя ведем, определяет, как Б-г поступит с нами.

Этому также учит Зоар: «Приди и смотри – то, как еврей показывает свое лицо внизу, — так показывают ему Себя сверху. Когда еврей показывает радостное лицо, ему показывает радостное лицо сверху».

Поэтому ясно, что мы можем помочь в это время, проявляя радость, поскольку радость способна преодолеть все преграды.

לכאורה יש צורך בהסברה: בשעה שיש מקום שיהודים עומדים במלחמה - מה מקום לערוך כאן התוועדות?

ר' לוי יצחק מבארדיטשוב כותב⁷ שהבעש"ט היה תמיד חוזר לפני הקהל - על הפסוק⁸ "ה' צלך", שהקב"ה הוא כמו "צל" של יהודי: כשם שה"צל" עושה אותם תנועות שעושה האדם (שממנו נעשה הצל), כך גם "ה' צלך", שכפי שיהודי מתנהג למטה, כך עושה גם הקב"ה כביכול.

וזהו גם מה שכתוב בזהר⁹: "בא וראה - כפי שיהודי מראה פניו מלמטה, כך מראים לו גם מלמעלה, וכאשר יהודי מראה פנים של חדוה, מראים לו חדוה מלמעלה (כפי שהזהר מאריך בזה בפרטיות).

ומובן, שהדרך לסייע בימים אלו היא על ידי אופן של שמחה, ששמחה פורץ גדר¹⁰.

משיחת י"ג תשרי ה'תשל"ד, בלתי מוגה
תורת מנחם כרך ע"ד, עמוד 74

8. תהלים קכא, ה.

9. ה"ב קפד, ב.

10. ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך. ועוד.

6. הכוונה ל"מלחמת יום הכיפורים" שהיתה אז בעיצומה.

7. קדושת לוי פי' נשא. וראה גם ת"מ חס"א ע' 200 הערה 58.

וש"נ.